

СТАНОВИЩЕ

от

доц. Мариана Николова Димитрова, д. оз.

Доцент в Катедра „Здравни грижи”, Факултет „Обществено здравеопазване” при
Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

на дисертационен труд

МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНА, ЕКИПНА ГРИЖА ПРИ ПРОФИЛАКТИКА НА ДЕТСКОТО ОЧНО ЗДРАВЕ – ПРОФЕСИОНАЛЕН ФОКУС НА МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА

На Красимира Иванова Димитрова

За присъждане на образователна и научна степен „Доктор“

Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт

Професионално направление: 7.4. Обществено здраве

Специалност: „Управление на здравните грижи ”

С научни ръководители:

Чл.- кор. проф. д-р Христина Николова Групчева, д.м.н.

Проф. Силвия Борисова Димитрова, д.оз.н.

Със Заповед № Р-109-497 от 22.11.2021 г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна е определено да бъде член на Научно жури, а на основание Протокол № 1/01.12.2021 г. е определено да представя становище по процедура за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ с кандидат Красимира Иванова Димитрова – докторант в самостоятелна форма на обучение в Докторска програма „Управление на здравните грижи“, професионално направление: 7.4. Обществено здраве, зачислена със заповед № Р-109-226/09.07.2020 г. към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“, Факултет „Обществено здравеопазване”, Катедра „Здравни грижи“.

Представени са всички необходими документи, предвидени в Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника към него и Правилника за развитие на научния състав в Медицински университет - Варна.

Биографични данни и кариерно развитие

Красимира Иванова Димитрова е родена през 1966 г., завършва средно медицинско образование в ИПЗКССО “Д-р Ненчо Николаев” гр. Варна, специалност „детска медицинска сестра“ през 1987 г., а ОКС “специалист” през 2003 г. в МУ- Варна, Медицински колеж-Варна. Следвайки стремежа за развитие продължава образованието си и през 2009 г. придобива ОКС “бакалавър” по „Управление на здравните грижи“ в МУ-Варна, година по-късно (2010) ОКС “магистър” в МУ-Плевен. В период: 2017 – 2019 г. придобива магистърска степен по „Здравен мениджмънт“ в МУ-Варна.

Професионалната реализация на Красимира Димитрова започва през 1987 г. в Първа детска клиника на УМБАЛ „Св. Марина” – Варна, в периода 1996 – 2011 г. работи,

като медицинска сестра в операционен блок на СБОБАЛ – Варна ЕООД. След проведен конкурс през 2012 г., заема длъжност старша медицинска сестра в очно отделение където работи и в настоящия момент. През 2020 г., е зачислена като докторант в самостоятелна форма на обучение към Катедра „Здравни грижи“, специалност „Управление на здравните грижи“. Ръководи занятия по учебни дисциплини: Сестрински грижи при очни и УНГ заболявания; Специални грижи за хора с очни проблеми; Учебна/клинична практика. Завършила е множество курсове за непрекъснато професионално обучение и участва с изнасяне на доклади в международни и национални конференции. Участва в авторски колектив на два учебника по очни болести за студенти по медицина и дентална медицина под редакцията на проф. д-р Христина Групчева.

Член е на Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи, Съюз на учените – Варна, секция “Медицина и дентална медицина“. Владее френски, английски и руски език.

Описателна характеристика на дисертационния труд

По своя обем и структура представената разработка напълно съответства на изискванията за оформяне на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“. Дисертационният труд съдържа 184 страници и е онагледен с 56 фигури и 24 таблици. Цитирани са 330 литературни източници, от които 83 на кирилица и 247 на латиница. Книгописът илюстрира широка осведоменост и актуална информираност на автора.

Дисертационният труд е разгърнат в теоретичен и емпиричен план. В структурно отношение научният труд е представен в пет глави – литературен обзор, методика и организация на проучването, резултати и обсъждане от анкетни проучвания, проведени сред медицински сестри, предоставящи офталмологична здравна грижа, студенти и родителите на деца, потърсили медицинска помощ с цел профилактика. Представени са и резултати от проведено стандартизирано интервю сред експерти – лекари, работещи в офталмологичната практика.

Оценка на актуалността на темата

Темата на дисертационния труд на Красимира Димитрова „Мултидисциплинарна екипна грижа при профилактика на детското очно здраве – професионален фокус на медицинската сестра“ се отличава със своята многоаспектност, актуалност и значимост, предвид високия ръст на зрителните нарушения в световен мащаб. Профилактиката на детското очно здраве е условие за ранно откриване на зрителните нарушения в детската възраст, навременно лечение и предотвратяване на неблагоприятните здравни последици, резултат от детските очни заболявания. Участието на медицинската сестра в мултидисциплинарен екип за профилактика на детското очно здраве е възможност за подобряване на очното здраве и качеството на живот на детето. Проведеното комплексно и задълбочено научно изследване очертава основните проблеми в сферата на детско очно здраве и основание, авторката да предложи **Модел на мултидисциплинарна екипна грижа за профилактика на детското очно здраве.**

Литературен обзор

Авторката прави обстойно и задълбочено теоретично проучване и анализ на актуални литературни източници, което е предпоставка докторантката да достигне до значими за емпиричното изследване изводи и обобщения. Приложен е теоретичен анализ на организации и екипи за профилактична грижа при опазване на детското очно здраве. Проучени са нормативни документи, регламентиращи профилактичните дейности в България. Направен е сравнителен анализ на практиките в сферата на профилактиката, извлечен от международни протоколи и програми за детско очно здраве и зрителен скрининг. Приложен е теоретичен анализ на професионалните роли и функции на медицинската сестра в мултидисциплинарния екип за офталмологична грижа, съгласно международните стандарти на професиите. Диференцирана е ролята на медицинската сестра в опазване на детското очно здраве, като възможност за прилагане на модели за офталмологична здравна грижа.

Логично структурираният литературен обзор издава широките компетенции на докторантката в областта на разглеждания проблем.

Методология на проучването

Красимира Димитрова детайлно точно е формулирала целта на проучването: „Да се проучат и анализират дейностите по профилактика на детското очно здраве, да се идентифицират особеностите на мултидисциплинарна екипна грижа и да се дефинират функциите на медицинската сестра в мултидисциплинарния екип.“. За реализация на поставената цел са посочени 9 конкретни задачи, основа за постигане на крайната цел. Формулирани са три изследователски хипотези. Организацията на проучването е компетентно и коректно описана и включва: предмет, обект, обхват на проучването, логически единици. Дизайнът на изследването включва теоретично и емпирично проучване. Определени са критерии за включване и изключване в проучването. Подробно са представени етапите на научното изследване, отразяващи конкретни дейности, място на провеждане, период на изпълнение. Инструментариумът е разработен професионално, отразява международния изследователски опит и вижданията на докторанта. За нуждите на количественото изследване са разработени Въпросник за провеждане на стандартизирано интервю и три варианта на Анкетни карти.

Приложените изследователски методи: документален, социологически, статистически са адекватни на поставените цел и задачи и позволяват установяването на по-сложни зависимости.

Методологията напълно отговаря на възприетите научни стандарти, вдъхва доверие в достоверността на получените резултати и е доказателство за подготовката на дисертантката да извършва самостоятелна изследователска работа.

Резултати и обсъждане

Мултидисциплинарната, екипна грижа при профилактика на детското очно здраве е оценена, чрез мнението на експерти - лекари, офталмолози, медицински сестри, студенти и родители. Проучена е информираността и здравното поведение на родители на деца до 16-годишна възраст. Изведени са основните предизвикателства и съществуващи проблеми относно информираността, проявите и аспектите на здравното

поведение на родителите. Проучени са нагласите на студенти за участие в мултидисциплинарен екип за профилактика на детското очно здраве. Отчетената положителна нагласа на студентите към мултидисциплинарният екипен подход е в синхрон с актуалните тенденции за превенцията на зрителните нарушения в детската възраст и профилактиката. Експертната оценка на лекари и офталмолози потвърждава необходимостта от мултидисциплинарен подход и ясни роли в екипа. Представен е и задълбочен анализ за ролята и функциите на медицинската сестра, като пълноправен и автономен член в мултидисциплинарният екип, за профилактиката и подобряване на детското очно здраве.

Прецизната статистическата обработка на данните и направеният анализ на българската и международната практика позволява на докторанката да обоснове необходимостта от прилагането на **Модел на мултидисциплинарна екипна грижа за профилактика на детско очно здраве**. Моделът обединява структури, човешки ресурси и информационни потоци. Широкоспектърната интеграция поставя детето и детското очно здраве в центъра на модела. Моделът отразява концепцията на автора за разширяване на професионалния спектър и оптимизиране на автономната роля на медицинската сестра. Висока научна стойност имат авторските разработки, касаещи мултидисциплинарния екип, офталмологичната здравна грижа, функциите на медицинската сестра, срокове за проследяване и индикации за рефериране на дете, обучение на специалисти и родители, които в значителна степен ще подпомагат практическото приложение на модела. Представения **Обобщен модел за ефективност на мултидисциплинарния екип** демонстрира опорните точки, ценности и начин на функциониране на екипа, отчитайки приноса на всеки специалист за екипната ефективност. Прецизно и детайлно са представени функциите на съвременната медицинска сестра в мултидисциплинарния екип за профилактика на детското очно здраве. С цел подобряване на информираността на родителите и грижата за детското зрение, докторанката представя и собствено разработен **“Дневник на детското очно здраве“**.

Изводите са ясно формулирани, практически ориентирани, следват поставените изследователски задачи и логически произтичат от получените резултати.

Изразявам своето съгласие със самооценката на докторанката по отношение на приносите с теоретичен и практико-приложен характер. Направени са рационални предложения до отговорни институции, насочени към участието на медицинската сестра в профилактиката на детското очно здраве.

Авторефератът е изготвен според изискванията отразява най-важните моменти от дисертацията. Онагледен е добре с информативни таблици, фигури и схеми. Във връзка с дисертационния труд са направени пет научни публикации.

Лични впечатления

Познавам Красимира Димитрова повече от десет години и до голяма степен съм свидетел на професионалното и развитие. Оценявам високо нейната целенасоченост, отговорност, трудолюбие и стремеж към усъвършенстване. Комуникативните ѝ умения, стремежът към постигане на резултати и високата мотивация за работа са отлични черти, които я правят добър професионалист и изследовател.

Заклучение

Представения от Красимира Димитрова дисертационен труд на тема „Мултидисциплинарна, екипна грижа при профилактика на детското очно здраве – професионален фокус на медицинската сестра“ за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ е завършен научен проект разработен на актуална тема, добре структуриран и изпълнен на много добро научно ниво. Научните постижения на автора се открояват с оригиналност и практическа приложимост.

Дисертационният труд отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за развитие на академичния състав в МУ – Варна.

Дисертационния труд показва, че Красимира Димитрова притежава задълбочени теоретична подготовка и професионални умения, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Гореизложените достойнства и приноси на дисертационния труд са основание да дам положително становище и убедено предлагам на уважаемото Научно жури да присъди образователна и научна степен „Доктор“ на **Красимира Иванова Димитрова** по специалност „Управление на здравните грижи“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт; професионално направление 7.4. Обществено здраве.

23.12.2021 г.
гр. Варна

доц. Мариана Николова, д. оз.
Член на НЖ